

Р. Б. СОКОЛЬСЬКА, В. Д. ЗЕЛІКМАН (НМетАУ, Дніпропетровськ),
Є. Ю ЗАХАРОВА (ВАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»)

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ І ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Запропоновано методичний підхід до обліку руху і використання малоцінних і швидкозношуваних предметів для промислового підприємства, удосконалено інформаційне та організаційне забезпечення контролю і планування витрат.

Ключові слова: малоцінні та швидкозношувані предмети для промислового підприємства, облік руху і використання, забезпечення контролю і планування витрат

Предложен методический подход к учету движения и использования малоценных и быстроизнашивающихся предметов для промышленного предприятия, усовершенствовано информационное и организационное обеспечение контроля и планирования затрат.

Ключевые слова: малоценные и быстроизнашивающиеся предметы для промышленного предприятия, учет движения и использования, обеспечение контроля и планирования затрат

The methodical approach for accounting of movement and use the low-valuable and quick-wear objects for an industrial enterprise is offered and the informative and organizational providing of controlling and planning expenses is improved.

Keywords: low-valuable and quick-wear objects for industrial enterprise, accounting of movement and use, providing of controlling and planning expenses

Постановка проблеми

В сучасних умовах ринкової економіки, підприємству, щоб бути прибутковим та конкурентоздатним, необхідно ретельно планувати свої витрати. На підставі плану виробництва продукції підприємства повинен розроблятися чіткий план використання інструменту, спеціальної оснастки та спеціального одягу, тобто малоцінних і швидкозношуваних предметів, які є необхідною складовою виробничого процесу. Крім того, для нормального функціонування підрозділів підприємства потрібні такі активи, як меблі, канцелярські товари, господарський інвентар, офісне обладнання. Тому дуже важливо, щоб на підприємстві був організований ефективний облік малоцінних і швидкозношуваних предметів (МШП), який би дозволяв правильно оцінювати їх вартість, вести контроль за їх надходженням, експлуатацією та вибуттям.

Аналіз останніх досліджень та публікацій стосовно предметної області, яка досліджується, показав, що на більшості підприємств не приділяється достатньо уваги контролю за витратами на малоцінні і швидкозношувані предмети та плануванню цих витрат [1, 2]. Зокрема, аналіз ведення обліку МШП на промислових підприємствах [3, 4] показує, що:

- рахунок 221 «Малоцінні і швидкозношувані предмети» та 117 «Інші необоротні матеріальні активи» не мають достатньої кількості

аналітичних рахунків;

- підприємства не планують витрати по малоцінним і швидкозношуваним предметам;

- відсутній зведений документ з руху МШП, який би дозволив покращити аналіз, контроль та планування малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Таким чином, сучасний стан питання обліку руху і використання малоцінних і швидкозношуваних предметів обумовлює необхідність проведення додаткових досліджень.

Метою дослідження є розробка методичного підходу, інформаційного та організаційного забезпечення обліку і планування витрат на малоцінні і швидкозношувані предмети в умовах промислового підприємства.

Викладення основного матеріалу

На підставі виявлених недоліків доцільно ввести до синтетичного рахунку 221 «Малоцінні і швидкозношувані предмети» наступні аналітичні рахунки:

- 221.1 «Центральний інструментальний склад»;

- 221.2 «Спеціальний одяг»;

- 221.3 «Господарський інвентар»;

- 221.4 «Офісне обладнання і канцтовари»;

- 221.5 «Інші малоцінні і швидкозношувані предмети».

Крім того, до синтетичного рахунку 117 «Інші необоротні матеріальні активи» також доцільно ввести наступні аналітичні рахунки:

- 117.1 «Спеціальний одяг»;
- 117.2 «Придбаний інструмент»;
- 117.3 «Господарський інвентар»;
- 117.4 «Змінне обладнання»;
- 117.5 «Офісне обладнання і канцтовари»;
- 117.6 «Інші малоцінні і швидкозношувані предмети».

Запропоновані аналітичні рахунки дадуть змогу поділити малоцінні предмети на групи, що спрощує аналітичну роботу.

У комп'ютерній програмі «1-С: Бухгалтерія», яка застосовується для ведення бухгалтерського обліку на більшості підприємств, передбачене формування оборотних відомостей з обліку МШП за рахунками, складами та підрозділами підприємства. Поділ на запропоновані аналітичні рахунки дасть змогу формувати оборотні відомості за аналітичними рахунками, що позбавить необхідності великої рутинної роботи з відбору необхідної інформації.

Наприклад, якщо бухгалтеру чи економісту потрібно проаналізувати інформацію щодо господарського інвентарю за певний період, то для отримання цієї інформації не буде потреби у пошуку в оборотних відомостях потрібних даних, а треба буде тільки сформувати оборотні відомості за аналітичними рахунками 221.3 та 117.3, де буде представлена інформація тільки по господарському інвентарю.

Також доцільним є введення електронного документу «Аналітична відомість з наявності та руху малоцінних і швидкозношуваних предметів за період», яка буде складатися на підставі існуючих та запропонованих аналітичних рахунків з обліку МШП. Дана аналітична відомість буде призначена для аналітичної роботи з інформацією про наявність та рух малоцінних і швидкозношуваних предметів і має включати в себе наступні дані: група МШП, аналітичний рахунок, на якому обліковується даний вид малоцінних і швидкозношуваних предметів, найменування та марка, підрозділ, в якому МШП використовується, залишок на початок періоду, надходження, передача в експлуатацію, списання, залишок на кінець періоду у кількісному та грошовому вимірі.

Запропонована аналітична відомість передбачає поділ усіх МШП на групи, що дозволить проводити більш ефективну роботу з відомістю та позбавить необхідності аналітичної роботи над декількома відомостями з обліку МШП. Також у даній аналітичній відомості усі мало-

цінні і швидкозношувані предмети представлені за аналітичними рахунками, що дозволяє відразу побачити, відносяться МШП до складу оборотних чи до необоротних активів підприємства. Залишок на початок та на кінець періоду у відомості показує наявність МШП на складах підприємства на даний момент, що дозволить володіти інформацією про наявність ресурсів.

Все це дасть можливість плановому відділу підприємства оцінити необхідність залучення коштів на закупівлю та виробництво тих чи інших малоцінних і швидкозношуваних предметів, виявляти випадки так званих «надлишкових витрат» на закупівлю або виготовлення МШП.

Інформація про надходження, вибуття, та передачу в експлуатацію МШП у аналітичній відомості, дозволить відстежити рух малоцінних і швидкозношуваних предметів на підприємстві. При виникненні будь яких суперечливих питань з надходження, вибуття, передачі в експлуатацію МШП аналітична відомість дасть можливість швидкого пошуку інформації щодо малоцінного матеріалу, по якому виникло суперечливе питання. Також дана відомість дозволяє аналізувати економічному відділу умовно-постійну величину витрат на ті чи інші малоцінні матеріали, що надає змогу більш раціонально планувати ці витрати.

Слід відзначити, що на більшості підприємств планування витрат на МШП не здійснюється. Закупівля малоцінних і швидкозношуваних предметів відбувається на підставі заявок підрозділів підприємства та підписаних керівником підприємства рахунків на оплату МШП. Але планування витрат на малоцінні і швидкозношувані предмети є необхідним. Доцільним уявляється попереднє планування витрат на закупівлю МШП, котре буде здійснюватися самим підрозділом підприємства, який потребує цих матеріалів. Наприклад, економічний відділ розробляє план випуску продукції, затверджує його у керівника, а потім віддає його у цехи. У цехах на підставі плану випуску продукції розробляється план використання інструменту, тобто найменування та кількість інструментів, які будуть потрібні для виконання даного плану випуску продукції. Цей план оформлюється у вигляді заявки цеху на закупівлю або виготовлення інструменту, яка, в свою чергу, передається до економічного відділу.

Економічний відділ за допомогою запропонованої аналітичної відомості обробляє інформацію щодо витрат на інструменти за попередній період, їх наявність на складах та в екс-

платуації у теперішній час, після чого розраховує планові витрати на інструмент за допомогою одного з трьох методів:

- статистичного;
- методу розрахунку за нормами оснастки;
- методу розрахунку за нормами витрат.

При статистичному методі розрахунок має здійснюватись наступним чином: за даними попереднього періоду визначаються фактичні витрати на інструмент, і визначена таким чином кількість корегується на виробничу програму поточного періоду.

При застосуванні методу розрахунку за нормами оснастки кількість інструменту, який повинен знаходитися на робочому місці на протязі певного періоду, помножується на кількість робітників, які застосовують цей інструмент одночасно, та ділиться на термін експлуатації цього інструменту.

При застосуванні методу розрахунку за нормами витрат, кількість інструменту, який витрачається при виробництві однієї деталі, помножується на кількість одиниць продукції, яка підлягає випуску на протязі певного періоду [5, 6].

Після розрахунку планових витрат на інструмент та аналізу наявності необхідного інструменту на складах та в цехах підприємства економічний відділ складає план закупок або виготовлення необхідного інструменту, який передає на затвердження директору підприємства.

Після затвердження плану у керівника підприємства, економічний відділ передає план закупок або виготовлення інструменту інструментальному відділу для виконання цього плану. Цей механізм планування може застосовуватись не тільки для витрат на інструмент, а також і на інші малоцінні і швидкозношувані предмети.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, використання запропонованого методичного підходу до обліку використання малоцінних і швидкозношуваних предметів та планування витрат на їх придбання і виготовлення дозволить покращити систему управління витратами на промисловому підприємстві, що, у свою чергу, дасть змогу підвищити його конкурентоспроможність та прибутковість.

Предметом подальшого дослідження має стати визначення особливостей застосування запропонованого методичного підходу на підприємствах, що відносяться до різних видів економічної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Заруба, І. Малоцінні та швидкозношувані предмети: особливості обліку [Текст] / І. Заруба // Все про бухгалтерський облік. – 2008. – № 108 (19.11.2008). – С. 6-8.
2. Войтенко, Т. Учетная политика-2010: главное [Текст] / Т. Войтенко // Налоги и бухгалтерский учет. – 2010. – № 1-2. – [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://nibu.factor.ua/golden/doc.html?id=12039>
3. Пісочний, С. Малоцінка на підприємстві [Текст] / С. Пісочний // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – № 24 (15.03.2010). – С. 6-8.
4. Зелікман, В. Д. Удосконалення системи обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів в умовах металургійного підприємства [Текст] / В. Д. Зелікман, Л. Є. Карнобацька // Materiály IV mezinárodní vědecko-praktická konference «Věda: teorie a praxe - 2008». – Díl 2. Ekonomické vědy: Praha. Publ. House «Education and Science» s.r.o. – 80 stran. – S. 48-50.
5. Золотухін, О. Облік інструментів [Текст] / О. Золотухін // Главбух. – 2010. – № 8. – С. 37-46.
6. Озерова, О. Особливості обліку канцелярських товарів [Текст] / О. Озерова // Главбух. – 2010. – № 8. – С. 48-54.

Надійшла до редколегії 28.02.2011.

Прийнята до друку 03.03.2011.